

Rapport - nr. 118/2022

Paul Bjerke, Tone Kristin Aker, Idar Flo og Lars J. Halvorsen

Innholdsanalyse av Resett

Utgivelsesåret 2021

Forfatter	Paul Bjerke, Tone Kristin Aker, Idar Flo og Lars J. Halvorsen
Utgjevar	Høgskulen i Volda
År	2022
Serie	Rapport
ISBN	978-82-7661-371-1 (digital utgåve)
ISSN	1891-5981
Sats	Forfatter

Innholdsanalyse av Resett. Utgivelsesåret 2021.

© Forfatter/Høgskulen i Volda

Føresegnene i åndsverklova gjeld for materialet i denne publikasjonen. Materialet er publisert for at du skal kunne lese det på skjermen eller framstille eksemplar til privat bruk. Utan særskild avtale med forfatter/Høgskulen i Volda er all anna eksemplarframstilling og tilgjengeleggjering berre tillate så langt det har heimel i lov eller avtale med Kopinor, interesseorgan for rettshavarar til åndsverk.

Rapport / Høgskulen i Volda

Vitskaplege og andre faglege arbeid på høgare nivå enn notat. Både forfatter og institusjon er fagleg ansvarlege for publikasjonen. Arbeida kan vere rapportar frå prosjekt/oppdragsverksemd eller reint teoretiske arbeid av eit visst omfang. Rapportane må vere godt gjennomarbeidde med omsyn til innhald, struktur og språk og innehalde referansar. Rapportane skal vere godkjende av anten dekan eller prosjektleiar eller annan fagperson dei har utpeika og forskingsrådgivar ved HVO.

Forord

Rapporten *Innholdsanalyse av Resett* er basert på et oppdrag for Medietilsynet. Hensikten med undersøkelsen har vært å vurdere innholdet i Resett opp mot kravene i § 3, første ledd nummer 1 og 2 i *Forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier* (på folkemunne kalt pressestøtten).

Vår kontaktperson ved Medietilsynet har vært Hanne Sekkelsten. Vi vil rette en stor takk for et interessant oppdrag og godt samarbeid!

Deler av rapporten, blant annet de som handler om pressestøtten bakgrunn og beskrivelse av hvordan noen av variablene er konstruert, er gjenbruk av tekst fra tidligere rapporter HVO har laget for Medietilsynet.

Paul Bjerke

Prosjektleder

Volda, september 2022

Innhold

1. Innledning.....	5
1.1 Om Resett.....	6
2. Om undersøkelsen og datamaterialet	7
3. Er Resett en journalistisk publikasjon?	10
3.1 Tilslutning til pressens selvdømmeordning.....	10
3.2 Egenproduksjon.....	19
3.3 Kildebruk.....	23
3.4 Allmenn innretting	25
4. Er Resett en avis?	29
4.1 Hva slags type publikasjon er Resett?.....	29
4.2 Aktualitet og frekvens	32
4.3 Debattstoff.....	35
5. Demokratisk relevans	36
6. Konklusjon	41
Referanser.....	42
Tabell 1. Interkoderreliabilitetstest. Cohens kapp. Utvalgte variabler.....	8
Tabell 2. Næranalyse av Resett artikkel.....	14
Tabell 3. Artikler med egen byline og der NTB er hovedkilden.....	16
Tabell 4. Andel egenprodusert stoff i Resett, Subjekt, Minerva, Dag og Tid.....	20
Tabell 5. Kildebruk i Resetts nyhetsartikler (N=320).....	23
Tabell 6. Type skriftlige kilder i Resett (N=364).....	24
Tabell 7. Fordeling etter skriftlige og muntlige kilder.	24
Tabell 8. Publiseringfrekvens i et utvalg medier.	34
Tabell 9. Fordeling etter temakategorier (N=390)	38
Tabell 10. Egenprodusert stoff. Fordeling etter temakategorier (N=35).....	39
Tabell 11. Fordeling etter Hovedtema (N=390).....	39

1. Innledning

Utgangspunktet for denne undersøkelsen er at Medietilsynet har mottatt en søknad om produksjonstilskudd for nyhets- og aktualitetsmedier fra Resett.

Som et ledd i saksbehandlingen av denne søknaden har Medietilsynet gitt Høgskulen i Volda i oppdrag å gjøre en innholdsanalyse av et utvalg artikler publisert i 2021 for å vurdere publikasjonens innhold opp mot kravene i Forskriften om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier § 2. *Generelle vilkår*¹ a og b).

Det kan etter forskriften gis tilskudd til medier som:

- a) har som hovedformål å drive journalistisk produksjon og formidling av nyheter, aktualitetsstoff og samfunnsdebatt til allmennheten. Tilskudd gis ikke til medium som har som hovedformål å drive med reklame eller markedsføring. Tilskudd gis heller ikke til medium som hovedsakelig er rettet mot medlemmer eller ansatte i bestemte organisasjoner, foreninger eller selskap.
- b) Inneholder et bredt tilbud av nyhets-, aktualitets- og debattstoff fra ulike samfunnsområder. Tilskudd gis ikke til medium som inneholder en overvekt av annonser. Tilskudd gis heller ikke til medium som i all hovedsak inneholder stoff om ett eller noen få samfunnsområder, eller som i hovedsak inneholder stoff vinklet ut fra en spesiell faglig, politisk, ideologisk, religiøs eller etnisk bakgrunn.

I sin uttalelse om Medietilsynets avslag på søknaden om produksjonsstøtte fra Dagbladet Pluss, presiserte Medieklagenemda at vurderingen må basere seg på begge kriteriene hver for seg. Først må det derfor slås fast om søkerens publikasjon tilfredsstillende kravet i punkt a) om å drive «journalistisk produksjon og formidling av nyheter, aktualitetsstoff og samfunnsdebatt til allmennheten». Her må det vurderes om publikasjonens innhold er journalistikk slik det vanligvis forstås, dernest om det formidles til allmennheten. Dette krever en analyse av publikasjonens *form*.

Dernest må det etter punkt b) vurderes om publikasjonen inneholder et «bredt tilbud av nyhets-, aktualitets- og debattstoff fra ulike samfunnsområder». Dette krever en analyse og kartlegging av *temaene* som omtales i publikasjonen og sjangersammensetningen.

---

¹ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-06-26-1033>

I tillegg forutsetter praksis, som vi viser under, at publikasjonen er en *avis*, definert som er publikasjon som har «dagspressekarakter».

Analysen vil derfor sette søkelys på

- 1) om innholdet i Resett er resultat av journalistisk arbeid, er relevant og tilgjengelig for allmennheten og i tråd med journalistiske normer.
- 2) om innholdet i Resett er av «dagspressekarakter»
- 3) om Resett inneholder et tilstrekkelig *bredt* tilbud av nyhets-, aktualitets- og debattstoff fra ulike samfunnsområder.

1.1 Om Resett

Resett ble etablert som nettpublikasjon i 2017 av en gruppe enkeltpersoner, blant dem Øystein Stray Spetalen, Jan Haudemann Andersen, Monica og Lars Staff og Mikkel Dobloug. Som redaktør ble Helge Lurås ansatt. Resett ble i 2021 utgitt av foretaket Resett AS som i 2022 har skiftet navn til Grafen AS.²

Resett var i utgangspunktet en rent digital gratispublikasjon, men har etter hvert reservert deler av innholdet for abonnenter. Resett søker nå om pressestøtte, basert på utgivelsene i 2021. I søknadsperioden publiserte Resett ifølge oversikten som er oversendt Medietilsynet i samband med søknaden, 12 594 artikler.

I 2022 skjedde det betydelige endringer i redaksjonen. Den nye midlertidige redaktøren, Maria Zähler, lovte en ny redaksjonell linje.³ Vår undersøkelse tar ikke hensyn til dette og holder seg utelukkende til innholdet i 2021.

---

² https://w2.brreg.no/kunngjoring/hent_alle.jsp?kid=20220000610461&sokeverdi=912384713&spraak=nb

³ [Maria Zähler vil trekke seg helt ut av Resett - men sitter som redaktør inntil videre \(m24.no\)](#)

2. Om undersøkelsen og datamaterialet

Resett oppgir å ha publisert 12594 artikler i 2021. Innholdsanalysen av *Resett* er basert på et tilfeldig trukket utvalg på 390 av disse artiklene. Vi har ikke skilt mellom åpne artikler og artikler bak betalingsmur i analysen.

I samfunnsvitenskapen aksepterer man i de fleste tilfeller fem prosent usikkerhet og en feilmargin på fem prosent.¹ Ett utvalg på 390 gir et tilstrekkelig grunnlag til å generalisere om hele populasjonen utvalget er trukket fra, innenfor denne usikkerhets- og feilmarginen (Denscombe 2017, s. 47; Hellevik 2009, s.114).

I kvantitative innholdsanalyser konstrueres data ved at man registrerer informasjon om hver artikkel i form av forhåndsbestemte variabler (for eksempel artikkelens form) etter et forhåndsdefinerte sett av verdier/kategorier (for eksempel 'nyhet og reportasjestoff', 'leder/kommentar' osv.). Et viktig verktøy i registreringen av materialet er en kodebok, der man definerer variablene, verdiene og tilhørende tallverdier for hver verdi. Til kodingen har vi benyttet et elektronisk datainnsamlingsprogram, der vi har lagt inn kodene på forhånd. Teknisk sett gjennomføres en innholdsregistrering på samme vis som utfylling av et spørreskjema. For hver artikkel registreres det informasjon på et sett «spørsmål» etter forhåndsdefinerte «svarkategorier».

Utformingen av spørsmålene og svarkategoriene i kodeskjemaet er avgjørende for kvaliteten på datamaterialet (Østby m.fl. 2013, s.212). Usikkerhet i fortolkningen av kodeskjemaet representerer en betydelig feilkilde. Målet er å utvikle spørsmål og svarkategorier som lar seg entydig definere, slik at datamaterialet skal holde en tilstrekkelig høy troverdighet. Arbeidet med kodingen av artiklene er utført av to medlemmer av prosjektgruppen, men forut for registreringsarbeidet har rapportforfatterne gått gjennom kodeskjemaet sammen.

Deretter er interkoderreliabilitet undersøkt ved at begge har kodet det samme utvalget av 10 artikler. Samsvar i koding for hver av variablene i analysen er så registrert, og på bakgrunn av dette er det beregnet en interkoderreliabilitet uttrykt i Cohens Kappa. Cohens Kappa angir tolkningssamsvar utover samsvaret som man kunne forvente ved tilfeldig loddrekning. Formelen som benyttes er:

(Faktisk samsvar - forventet samsvar)

K= -----

(Perfekt samsvar - forventet samsvar)

Normalt vil intervallet for Cohens Kappa, ligge mellom 0 som representerer intet samsvar utover det forventede resultatet av en loddtrekning og 1 som er et perfekt samsvar mellom koderne. Grensen for tilfredsstillende interkoderreliabilitet er 0,7, mens 0,8 og høyere regnes som høy grad av interkoderreliabilitet.

Tabell 1. Interkoderreliabilitetstest. Cohens kappa. Utvalgte variabler.

Variabel	Verdier	Forventet samsvar ved loddtrekning	Faktisk samsvar	Kappa
Stofftype	12	0,83	10/10	1
Antall egeninnhentede synlige muntlige kilder	Metrisk	Kan ikke beregnes	10/10	1
Eksplisitte skriftlige kilder	2	5	10/10	1
Dagsaktuell/tidløs	2	5	10/10	1
Temakategori	11	0,91	9/10	0,89
Hovedtema (hentet fra Allern 2001)	59	0,17	8/10	0,95

På bakgrunn av denne testen kan man fastslå at det har vært svært høy grad av interkoderreliabilitet på alle variablene. I etterkant av interkoderreliabilitetstesten ble det foretatt en gjennomgang av kodingene som var ulike, der forskerne besluttet hva som skulle være riktig fortolkning i de få tilfellene der registreringer var ulike.

Senere i kodingsprosessen ble det oppdaget at Resett har en praksis der NTB-artikler ikke alltid krediteres byrået. Det er grunn til å tro at dette kan ha ført til noen unøyaktigheter i kodingen på dette punktet. Men vi gjør i beskrivelsen rede for hvordan vi har hensyntatt dette i våre analyser.

Deretter kodet to medlemmer av prosjektgruppen det komplette utvalget artikler. I tillegg til variablene det er registrert informasjon om, opprettet vi et kommentarfelt for å markere usikkerhet eller annen informasjon om artiklene. De fleste av disse kommentarene var relatert til 'stofftype' og 'antall egeninnhentede synlige kilder'. Etter at kodingen av utvalget var gjennomført ble kommentarene gjennomgått og de aktuelle tvilstilfellene vurdert på nytt.

På bakgrunn av gjennomgangen endret vi en god del registreringer på variablene 'stofftype' og 'Antall egeninnhentede synlige muntlige kilder'. I alle tvilstilfeller ble artiklene kodet som 'Nyhet/nyhetsartikkel' og kildene tolket som egeninnhentede.

I tillegg til data om Resett har vi benyttet data fra innholdsanalyser av andre medier som et komparasjonsgrunnlag. Disse dataene er produsert i forbindelse med innholdsanalyser av andre medier det er søkt produksjonstilskudd for (Bjerke m.fl. 2019) og i forbindelse med analyser av kildebruk, utgivelsesfrekvens og omfang av egenprodusert stoff på oppdrag fra Medietilsynet i perioden 2020-2022.

3. Er Resett en journalistisk publikasjon?

Det er gjort svært mange forsøk på å definere journalistikk. Ikke noe fagområde er så opptatt av å definere seg selv, som det heter i en selvkritisk formulering fra en ledende journalistikkforsker.

I denne sammenheng vil vi holde oss til de vurderinger som er gjort av Medieklagenemnda i sak 2020/243. Nemnda skriver at

Departementet viser i Høringsnotatet 2012 på s. 12 først til egen budsjettproposisjon for 2012, hvor det blant annet ble framhevet som sentralt å sikre befolkningen tilgang til en mangfoldig og åpen samfunnsdebatt, nyheter og informasjon av «høy redaksjonell standard», og videre gis det i høringsnotatet uttrykk for at formålet med produksjonsstøtten er å sikre «nyhetsproduksjon og -utgivelse på et profesjonelt nivå». Dette var formuleringer som også fant veien i formålsbestemmelsen i forskriften § 1 andre ledd, hvor det framheves at produksjonstilskuddet «... skal stimulere til et mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier karakterisert av høy kvalitet og uavhengig journalistikk. Slik klagenemnda forstår dette vilkåret, må det sees på som en måte å avgrense mot de ikke-redaksjonelle mediene (for eksempel sosiale medier) som har vokst fram i informasjonssamfunnet.

Nemnda operasjonaliserer deretter denne typen publikasjoner med blant annet følgende kjennetegn: *Omfanget av originalproduksjon og redaksjonell bearbeiding, kildebruk og tilslutning til pressens selvdømmeordning.*

3.1 Tilslutning til pressens selvdømmeordning

Klagenemnda mener at «tilslutning til pressens selvdømmeordning trekker i retning av at vilkåret om hovedformål er oppfylt».

Resett har en ansvarlig redaktør som ifølge avisas egenpresentasjon arbeider i tråd med Redaktørplakaten. Redaktør i undersøkelsesåret var Helge Lurås. Lurås har to ganger søkt om medlemskap i Norsk Redaktørforening, og utgiverselskapet har søkt om medlemskap i Mediebedriftenes Landsforening. Alle søknadene er blitt avslått. En forutsetning for at klager på medier kan bli behandlet i pressens selvstyrte interne etiske organ Pressens Faglige Utvalg (PFU) er at redaktør, journalister eller mediet er medlemmer i en av Norsk Presseforbunds medlemsorganisasjoner. Ettersom Journalistlaget heller ikke hadde medlemmer i Resett i 2021 var publikasjonen avskåret fra å bli behandlet i PFU. Det kan dermed hevdes at kriteriet om «tilslutning til pressens selvdømmeordning» ikke er oppfylt.

Men både NR, NJ, MBL og Presseforbundet er private organisasjoner. Det er ikke åpenbart at disse foreningenes policy overfor personer eller medier som søker medlemskap skal være avgjørende for om en publikasjon skal bli betraktet som «journalistisk» av myndighetene, i dette tilfellet Medietilsynet.

Tidligere generalsekretær i Norsk Redaktørforening sa det f.eks. slik i intervju med HVO i 2021:

Intervjuer: Hvem som er redaktør / journalist, har en stor betydning, både mht pressestøtte og ifht privilegiene. Hvem skal bestemme det, Redaktørforeningen eller staten?

Informant: Mitt svar er krystallklart: Staten! Jeg mener dette alvorlig. Vi hadde diskusjonen ifbm medlemsøknaden til Helge Lurås. Den kan jeg si noe om, den var in the open. En viktig grunn til at Lurås ønsker å være med, er jo privilegiene. Så kan du jo spørre om det er et privilegium å bli felt i PFU? Velvel. Men det noe med å kunne bruke dette brandet, at du er en del av systemet, at du er en del av de etablerte mediene som de ellers bruker mye plass på å æreskjelle. Men så er det andre ting: Skal du ha tilgang til pressetjeneste på domstol.no, innpass på pressekonferanser som regjeringen arrangerer osv. Dette vil ikke vi sitte og bestemme. Departementet, domstolsadministrasjonen, må finne ut av hvem som faller innenfor noen kriterier som de setter opp. Så spør de oss, men til syvende og sist kan det ikke være medieorganisasjonene som er autonome, frivillige organisasjoner, som sitter og deler ut privilegier i frie yrker som journalist og redaktør ifht hvem som kan regnes som det ene el andre. [27:10] Så har vi fått Medieansvarsloven som jeg mener bør være utgangspunktet for å definere hvem som faller innenfor og utenfor. Der har man satt opp noen kriterier som jeg mener må være styrende, og som er vel så presise som våre.

Når Staten, dvs. Medietilsynet skal bevilge offentlige midler til en publikasjon må vi derfor ta et juridisk utgangspunkt og anta at en publikasjon som skal drive med journalistikk må følge lovgivers og domstolenes forståelse av hva dette betyr. Ellen Hovlid (2020) har i artikkelen *Hvem er journalist i norsk rett* blant annet vist til forarbeidene til Medieansvarsloven og sagt følgende om presseetikken plass:

Et spørsmål som jeg ikke kan se ble berørt i høringsutkastet til medieansvarsloven, er spørsmålet om hva som ligger i formuleringen «journalistisk» produksjon og publisering. Skal ordet «journalistisk» ha et selvstendig innhold? Eller ligger det innbakt i «produksjon og publisering av nyheter, aktualitetsstoff, samfunnsdebatt eller annet innhold av allmenn interesse»? Hvorfor er ordet i så fall med i ordlyden?

I stortingsproposisjonen kommenterer departementet ordlyden «journalistisk produksjon og publisering», om enn relativt kort. Det bemerkes at formuleringen sikter til en prosess der arbeidet skjer «etter journalistfaglige metoder og er basert på presseetiske prinsipper». Dette må innebære at det skal legges vekt på om virksomheten slutter seg til pressens

selvdømmeordning og også i praksis viser en generell evne og vilje til å følge de presseetiske reglene og de anerkjente, journalistiske metodene.⁴

Videre skriver Hovlid:

Det andre momentet er virksomhetens *generelle evne og vilje* til å følge pressens etiske regler og håndtere aktuelle problemstillinger på en ansvarlig måte. Å vektlegge dette synes å være i tråd med mange journalistforskeres tankegang: Under punkt 3 ovenfor så vi for eksempel at en sentral lærebok i journalistikk definerer en journalist som en som *etterstreber* («aspire») å formidle nyheter på en etisk og ansvarlig måte.

Argumentet om brudd på presseetiske plikter bør imidlertid ikke trekkes for langt. De fleste norske redaksjoner bryter presseetikken fra tid til annen, men det de produserer, er likevel journalistikk. EMD har i mange avgjørelser konkludert med at det forelå brudd på presseetiske regler, men likevel lagt til grunn at saken gjaldt journalistikk og pressefrihet. Det kan til og med hevdes at journalister som aldri opptrer i et presseetisk grenseland, ikke er gode journalister, men for forsiktige journalister.⁵

På denne bakgrunn har vi gjort en egen undersøkelse om Resett i sin publiseringspraksis følger presseetikken. Vi har gått gjennom alle artiklene i utvalget og vurdert dem opp mot Vær Varsom Plakaten og presseetisk praksis slik den f.eks. framstilles i norske lærebøker (Brurås 2020).

Norsk Redaktørforenings siste avslag til Lurås var begrunnet med at «Resetts redaktør ikke forholder seg til alminnelige publisistiske prinsipper». På spørsmål fra Nettavisen om «Hva er det konkret ved Resetts praksis dere mener bryter med publisistiske prinsipper» svarte foreningens styreleder Hanna Relling Berg at «det er først og fremst bruken av anonyme kommentatorer på redaksjonell plass som kommer med sterke personangrep på navngitte personer. Det er et grunnleggende prinsipp at når man kommer med slike angrep må man stå frem selv».⁶

I vår gjennomgang av 390 tilfeldige utvalgte artikler i 2021 finner vi ingen sterke personangrep på navngitte personer fra anonyme spaltister.

En annen, vanlig innvending mot «alternative medier» har vært at de blander nyheter og kommentarer. Journalistikkforskning viser imidlertid at selv om et skille mellom news og views er et ideal i profesjonen, blir det ikke konsekvent gjennomført. Særlig er det i en rekke

---

⁴ Hovlid, Ellen Lexerød (2020). 'Hvem er journalist i norsk rett', *Tidsskrift for rettsvitenskap Vol 133/s.3-38*, s. 35f

⁵ Hovlid, Ellen Lexerød (2020). 'Hvem er journalist i norsk rett', *Tidsskrift for rettsvitenskap Vol 133/s.3-38*, s. 36f

⁶ <https://www.nettavisen.no/nyheter/helge-luras-nektes-medlemskap-i-norsk-redaktorforening-de-opplever-resett-som-en-litt-undefinerbar-trussel/s/12-95-3423922572>

studier påvist at journalistikkens «framing» (Entman1993) og «diskursvalg» (Fairclough 2013) gjennom for eksempel kildevalg, synliggjøring og unnlater, sjelden framstiller kontekstløse «nyheter». Det er derimot bred enighet i profesjonen om at ren polemikk ikke hører hjemme i nyhetsrapportering. I vår gjennomgang finner vi flere eksempler på at Resett legger f.eks. inn ordbruk og «gåsetegn» som bidrar til å fargelegge og ramme inn framstillingene, men vi finner få klare eksempler på ren polemikk i nyhetstekstene.

Vi finner derimot tre enkeltartikler som utvilsomt kan være brudd på Vær Varsom Plakaten.

Sannheten om Muhammed og hans religion er nå klar til salg ⁷

Dette er ren tekstreklame, og i utgangspunktet et brudd på VVP 2.7, men det må legges til at nyhetsmedier generelt er nokså liberale med positiv omtale av egne arrangementer og tiltak.

Pilot hevder Celina Midelfart fløy med «Lolita Express» 13 ganger og hadde et forhold til ⁸

Problemstillingen her er om Midelfart hadde krav på samtidig imøtegåelse før publisering (VVP 4.14). Nå er tilsvaret hennes lagt til noen tid etter den første publiseringen. Påstandene mot henne ble framsatt i en straffesak i en rettsal der både jussen og etikken praktiserer et referatprivilegium. Men Midelfart var ikke part i straffesaken, og i et liknende tilfelle har PFU felt Nordlys for å unnlate å innhente kommentar fra personer som var trukket inn i en sak uten være part.⁹ Saken var dessuten omtalt – med samtidig imøtegåelse fra Midelfart - i flere norske medier en uke tidligere.

I en tredje artikkel som vi analyserer nærmere under, har Resett identifisert en siktet person.

Uansett er det det få saker som synes å være brudd på presseetikken, og som Hovlid sier bør ikke argumentet om brudd på presseetiske plikter trekkes for langt. En håndfull tvilsomme vurderinger i 390 artikler er uansett lavt.

På et punkt er det grunn til nærmere analyse. Vi omtaler kildebruken nærmere i avsnittet om egenproduksjon under. Men en *presseetisk* side ved kildebruk er at den skal være transparent. Det framgår av VVP at kilder normalt skal oppgis. Det er dessuten regnet som et klart brudd på presseetikken å bruke stoff fra andre uten kildehenvisning. Det er dessuten et brudd på

---

⁷ <https://Resett/2021/08/24/sannheten-om-muhammed-og-hans-religion-er-na-klar-til-salg-som-ebok>

⁸ <https://resett.no/2021/12/18/pilot-hevder-celina-midelfart-floy-med-lolita-express-13-ganger-og-hadde-et-forhold-til-epstein>

⁹ <https://www.nordlys.no/nordlys-har-brutt-god-presseskikk/s/5-34-1512502>

opphavsretten. Den gir bare gir adgang til å sitere «i samsvar med god skikk», og korrekt kildeangivelse er uten tvil en del av «god sitatskikk».

Resett har på sin side en praksis med å bruke *egen byline* på helt eller nesten helt *ubearbeidet byråstoff*. Iblant blir NTB-saker referert nesten ordrett, men med et innskudd av typen «skriver NTB» eller liknende.

Vi har i gjennomgangen dessuten funnet flere eksempler på at NTB-telegrammer publiseres ordrett eller nesten ordrett, men med «Redaksjonen» som oppgitt forfatter og *uten* henvisning til byrået. Vi finner også tilfeller av meningsendrende forandringer i teksten, f.eks. i dette eksemplet:

Tabell 2. Næranalyse av Resett artikkel.

<p>NTB-meldingen, gjengitt av Aftenposten med byline «Av NTB»</p>	<p>Resett med byline «Av redaksjonen»</p>
<p>Mannen som er siktet for drapet på Frogner, er ikke skikket til å la seg avhøre nå, sier mannens forsvarer. Torsdag ble mannen lagt inn på psykiatrisk. Den siktedes forsvarer, advokat Ole Petter Drevland, sier til <u>Dagbladet</u> at mannen blir ivaretatt av helsepersonell. – Det er uaktuelt med avhør nå. Han er ikke skikket til det, sier Drevland og viser til klientens helsesituasjon. Mannen, som er siktet for drapet på en kvinne på Frogner i Oslo onsdag, ble torsdag varetektsfengslet i fire uker. Han har ikke tatt stilling til skyldspørsmålet. Politiadvokat i Oslo politidistrikt, Rita Parnas, sier hun ikke regner med at det blir avhør den nærmeste tiden. – Vi må avvente og se hvilken tilstand siktede er i. Jeg regner kanskje med det ikke blir avhør nå med det første. Dersom han ønsker å stille i avhør, er vi klare når som helst. Den avdøde kvinnen i 50-årene ble skutt og drept på Frogner i Oslo onsdag morgen. Den</p>	<p>39 år gamle [navn på siktede], som er siktet for drapet på 51-år gamle [Navn på offer] på Frogner onsdag, er angivelig ikke skikket til å la seg avhøre nå.</p> <p>Torsdag ble siktede lagt inn på psykiatrisk. Han har <u>bakgrunn fra Oslos gjengmiljø</u> og er tidligere dømt for bruk av vold. – Det er uaktuelt med avhør nå. Han er ikke skikket til det, sier mannens advokat Ole Petter Drevland til <u>Dagbladet</u> og viser til klientens helsesituasjon. Politiadvokat i Oslo politidistrikt, Rita Parnas, sier hun ikke regner med at det blir avhør den nærmeste tiden. – Vi må avvente og se hvilken tilstand siktede er i. Jeg regner kanskje med det ikke blir avhør nå med det første. Dersom han ønsker å stille i avhør, er vi klare når som helst. Den avdøde kvinnen ble skutt og drept på Frogner i Oslo onsdag morgen. Den siktede 39-åringen ble pågrepet kort tid etter i en bil på E18, etter at han meldte seg for en politipatrulje på stedet</p>

<p>siktete 39-åringen ble pågrepet kort tid etter i en bil på E18, etter at han meldte seg for en politipatrulje på stedet. Drapsofferet og den siktete mannen har vært involvert i en byggekonflikt som strekker seg tilbake til 2016. I tingretten før jul ble drapssiktede og hans firma dømt til å betale kvinnen 11,8 millioner kroner i erstatning i forbindelse med to byggeprosjekter.</p>	<p>Drapsofferet og den siktete mannen har vært involvert i en byggekonflikt som strekker seg tilbake til 2016. I tingretten før jul ble drapssiktede og hans firma dømt til å betale kvinnen 11,8 millioner kroner i erstatning i forbindelse med to byggeprosjekter. Men i påvente av at retten skulle behandle dette søksmålet, hadde den drepte kvinnen allerede tatt arrest i mannens privatbolig. Slik kunne hun sikre at det ville være penger å hente dersom hun vant søksmålet, skriver NRK. Årsaken til dette var frykt for at mannen skulle reise utenlands, og at det da ville bli vanskelig å inndrive kravet. Kilder Resett har vært i kontakt med reiser nå mistanke om at den siktete bevisst «spiller på psykiatri» for å kunne unnslippe straff.</p>
--	---

Vi ser av denne sammenstillingen at mesteparten av Resetts artikkel er identisk med NTB-meldingen, uten at NTB som kilde er oppgitt (rødt). Der framstår i tillegg *NTBs* kilde Dagbladet som Resetts. I tillegg har Resett på egen hånd hentet to avsnitt (grønne) fra Aftenpostens omtale. Her er det oppgitt kilde.

Resett har videre lagt inn en egen ingress med tre nye momenter som ikke finnes i NTBs tekst, for det første navnene på den siktete drapsmannen og offeret. For det andre er forsvarerens anførsel om at siktete ikke er «skikket til» avhør, omskrevet til en redaksjonell påstand om at han «angivelig» ikke er skikket.

Endelig har Resett lagt til et eget avsnitt til slutt (markert gult) der publikasjonen sier «å ha vært i kontakt med anonyme kilder som fremmer «mistanke om at den siktete bevisst ‘spiller på psykiatri’ for å kunne unnslippe straff». Det er ikke sagt noe om hvem de anonyme kildene er.

Her reises tre presseetiske spørsmål. Det første handlet om identifisering av en *siktet* i en alvorlig kriminalsak på et tidlig tidspunkt. Det gjøres normalt ikke, men forekommer i norsk

presse. Undersøkelser har tidligere vist at pressen har vært nokså inkonsekvent i sin identifiseringspraksis. Men så vidt vi kan se av Retriever- og nettsøk har ingen andre medier identifisert den mistenkte, heller ikke etter at han har vedgått handlingen. Saken kommer for retten i løpet av høsten/vinteren 2022/23.

Det andre presseetiske spørsmålet dreier seg om bruk av anonyme kilder som spekulerer i den siktedes motiver, uten at det er mulig for leseren å kontrollere om de anonyme kildene har noen faglige eller andre forutsetninger for sine spekulasjoner. I VVP heter det at kilder som «hovedregel» skal identifiseres. Formuleringen gir dermed en åpning for bruk av anonyme kilder som de aller fleste nyhetsmedier benytter seg av iblant.

Men uansett vurdering vil disse sakene ikke gi grunnlag for å hevde at Resett *ikke* er en journalistisk publikasjon. Som Hovlid skriver, blir de aller fleste medier fra tid til annen felt i PFU.

Bruken av og omskrivingen av NTBs stoff uten kildeangivelse i artikler med “Av Redaksjonen” som byline kan være mer alvorlig fordi det har et større omfang. Problemstillingen dukket opp under analysen av materialet og ble derfor ikke fanget opp i det opprinnelige kodeskjemaet.

For å gjøre et anslag på omfanget av denne praksisen gjorde vi en ekstra analyse av 40 tilfeldig utvalgte artikler som hadde “Redaksjonen” som byline og som *ikke* hadde NTB som synlig kilde. Den viste at 13 artikler, dvs. rundt 30 prosent av dette utvalget, er NTB-artikler eller deler av NTB-artikler der byrået ikke er oppgitt som kilde. Vi har analysert disse videre etter i hvilken grad de er bearbeidet og finner at en av disse ikke er bearbeidet, de andre 12 er i større eller mindre grad endret:

Tabell 3. Artikler med egen byline og der NTB er hovedkilden.

	Frekvens	Prosent
Språklig endring uten meningsendring	8	62
Språklig endring med meningsendring	2	15
Endring med nye kilder	2	15
Usikker	1	8
Total	13	100

Med «språklig endring uten meningsendring» forstår vi omformuleringer som for eksempel: Fra «det er foreløpig innmeldt fire (Corona) dødsfall» til «Det er kun innmeldt fire dødsfall» og omskrivninger fra kilden «hevder» til kilden «mener».

Med «språklig endring med meningsendring» mener vi at det er byttet inn eller lagt til formuleringer som gir andre meninger eller konnotasjoner, f.eks. at det legges inn «angivelig» i teksten eller at «slår fast» endres til «hevder».

«Endring med nye kilder» betyr at NTB-saken er utvidet med andre kilder. Normalt vil dette da kunne regnes som en egenprodusert artikkel, og det er ikke uvanlig at medier bruker NTB på den måten.

Den dominerende praksis her er altså at NTB-saker brukes nesten uendret, men med «Redaksjonen» som byline og uten at NTB oppgis. Hvis vårt begrensede utvalg på 40 artikler er noenlunde representativt, betyr dette at blant de drøyt 12 000 artiklene som Resett publiserer i løpet av et år, er det rundt 1500 der NTB er brukt tilnærmet ordrett, men uten at kilde er oppgitt, mens ca. 250 er språklig bearbeidet slik at meningsinnholdet i større eller mindre grad er endret. Vi vil understreke at utvalget er så lite at disse tallene er beheftet med stor usikkerhet, men vi kan slå fast at praksisen foregår systematisk og i stor utstrekning. Vi vil i et tilleggsnotat gjøre en mer omfattende analyse av omfanget.

I utgangspunktet er dette i strid med presseetikken som forutsetter at en kilde oppgis. Bruk av andre mediers stoff uten kildeangivelse regnes dessuten som stofftyveri. Her ser vi at denne typen praksis har ganske stort omfang i Resett.

På den annen side er det ikke uvanlig i journalistikkens verden å publisere artikler uten kildeangivelse. I lokalpressa (særlig) er det ikke uvanlig å trykke pressemeldinger og annet eksternt stoff uten å oppgi hvor det kommer fra. Redaktører har i intervju fortalt oss at det ofte forekommer at saker blir kopiert av konkurrerende organer uten kildeangivelse. Alle innholdsanalyser av norske medier som kartlegger kildebruk opererer med et visst antall artikler med null kilder. Vanligvis går det ikke nærmere inn i hva slags type stoff dette er og hvor opplysningene kommer fra.

Byråstoff står dessuten i en annen stilling enn andre nyhetsmediers arbeid. Avisene har betalt for byråstoffet og bruker det svært ofte som utgangspunkt for og som deler av egne saker: I en masteroppgave om bruk av NTB i norske aviser skriver Svein H. Milde blant annet at «den trimmete versjonen figurerte enten som notis eller artikkel kreditert NTB, den var klippet inn i

avisjournalistens brødtekst som et NTB-sitat, eller bruddstykker av byråets tekster ble limt inn i avisartiklene og utgitt som avisjournalistens egne opplysninger» (Milde 2007, s. 44). Og videre: «Avisjournalistene bruker disse menyene, innkommende kildeuttalelser og relaterte byråmeldinger som et utgangspunkt for egne artikler, signert dem selv, og kun ved nitidig granskning av tekstene var det mulig å finne spor etter NTBs artikler fra dagen før». (op.cit)

I mange tilfeller er byrået dessuten bare en formidler av andres journalistiske arbeid. Hvis NTB har laget en ren sitatsak basert på et annet nyhetsmedium, er det ikke nødvendigvis et stort etisk brudd hvis man henviser til originalkilden og ikke til NTB som i slike tilfeller sannsynligvis heller ikke vil ha opphavsrett på stoffet.

Vi har derfor gått gjennom artiklene i stikkprøveutvalget der teksten er NTBs med bare mindre språklige endringer og der byrået er utelatt som kilde. Vi finner at *samtlig*e saker består av sitater fra andre nyhetsmedier og fra andre navngitte skriftlige kilder. Byråets rolle har vært å formidle dette til Resett som så har sitert originalkilden og ikke NTB.

Vi har imidlertid også i materialet funnet saker der NTB har hatt en mer aktiv rolle og likevel ikke er kreditert, f.eks. i denne saken:

Nye, strenge tiltak i Oslo – stenger ned mer enn noen gang ¹⁰

Her skriver Resett blant annet med egen byline:

Oslo kommune innfører forbud mot mer enn to besøkende i private hjem. Dette opplyser byrådsleder Raymond Johansen (Ap).

– Dette er et svært inngripende og alvorlig tiltak. Vi vet at veldig mange i byen allerede lever som om dette er regelen. Men vi vet også at det er for mange som samles i private hjem, og som fremdeles har for mye kontakt, sa han på en pressekonferanse mandag kveld.

Her framstår det altså som om Resett har vært på pressekonferansen og selv referert hva Johansen sa. Men sitatet er ordrett det samme som NTB har sendt ut. Her har vi altså et eksempel på at Resett bruker originalt NTB-stoff som sitt eget.

---

¹⁰ [Nye, strenge tiltak i Oslo – stenger ned mer enn noen gang | Resett](#)

Vi har ikke grunnlag for å si noe sikkert av *fordelingen* av de ulike måtene Resett bruker NTBs stoff på. Det vil kreve nærmere undersøkelser som må gå detaljert inn i hver enkelt artikkel.

I tillegg til disse sakene, fins det i vårt utvalg 105 saker, altså rundt en fjerdedel, med egen byline, der «nyhetsbyrå» er oppgitt som kilde. Dette tilsvarer rundt 3000 artikler totalt. Mange av disse sakene er bare copy paste fra NTB, med «skriver NTB» e.l. som kildeangivelse i tillegg.

Vi stiller oss noe undrende til at Resett har innført en praksis med å publisere stort antall NTB-saker som sine egne, noen med og noen uten kildeangivelse, noen med minimale endringer av NTBs tekst, i stedet for å publisere sakene uendret og med NTB-byliné.

Det bør derfor nevnes at NTB har nektet å Resett og andre kunder som ikke er en del av PFU-systemet å ha åpne kommentarfelt under sine artikler. Gjennom sin bruk av egen byline på NTB-saker åpner Resett for å omgå dette.¹¹

Når Resett i en del av denne typen saker ikke oppgir NTB som kilde, strider det mot de presseetiske retningslinjene om kreditering. Men det er altså uklart i hvor stort omfang det kan påvises *alvorlige* brudd. Den forskningsbaserte kunnskapen om hvordan norske nyhetsmedier faktisk bruker NTB-stoff er dessuten svært begrenset.¹² Det foreligger ingen undersøkelser som detaljert går gjennom hvordan NTB krediteres (eller ikke krediteres) i aviser som mottar støtte og det kan lett framstå som forskjellsbehandling å innføre krav til hvordan dette skal gjøres.

3.2 Egenproduksjon

Klagenemda påpeker at dersom et medium gjør omfattende bruk av stoff fra nyhetsbyråer mv. som ikke blir selvstendig bearbeidet av mediets egne journalister før publisering, «så vil konsekvensen lett kunne bli at vilkåret om hovedformål ikke anses for å være oppfylt».

Vi har derfor kartlagt om Resett følger en slik praksis. I artikkeloversikten vi har fått tilgang til er det oppgitt 12 594 artikler for 2021. Det svarer til 34,5 artikler daglig.

---

¹¹ <https://resett.no/2020/05/23/slik-forsvarer-ntb-krav-om-stengte-kommentarfelt/>

¹² I tillegg til Mildes noe gamle undersøkelser, se også Holand og Engan (2019) og (2020)

Vårt utvalg er på 390 artikler og fordelingen på denne variabelen framgår i utgangspunktet av denne tabellen. Vi sammenlikner også med tre andre publikasjoner som i dag er støttemottakere (Subjekt, Minerva og Dag og Tid).

Tabell 4. Andel egenprodusert stoff i Resett, Subjekt, Minerva, Dag og Tid.

	Resett (N=390)	Subjekt (N=268)	Minerva (N=110)	Dag og tid (N=117)
Egenprodusert nyhets/nyhetsartikkel	78	41	31	6
Egenprodusert feature/reportasje	2	5	4	10
Notis		2	3	9
Byråstoff	11	9		
Egenprodusert Kommentar / leder / anmeldelse	4	33	30	28
Kronikk debatt ekstern	4	10	17	10
Fast spalte intern				20
Fast spalte ekstern				12
Annet	2		16	4
Total	100	100	101	99

Som det framgår av tabellen er tilsynelatende hele 84 prosent (Egenprodusert nyhet 78 prosent, Egenprodusert feature 2 prosent og egenprodusert kommentator 4 prosent) av Resetts stoff egenprodusert når det kategoriseres på grunnlag av byline. Men nærmere undersøkelser viser som nevnt at publikasjonen følger en praksis der det settes egen byline på artikler som er rent byråstoff. Det skjer dels ved at artikkelen er en kopi av NTBs utsendte artikkel, men der byrået ikke er kreditert eller ved at artikkelen er en kopi av den utsendte byråteksten, men der «melder NTB» eller liknede er tatt med som en bisetning i artikkelen.

Disse artiklene er åpenbart ikke egenproduksjon, slik det defineres av Medieklagenemnda og slik det f.eks. er redegjort for i HVOs utredning til Medietilsynet fra 2021 og slik det framkommer av Kulturdepartementets høringsnotat av april 2022. Der avgrenses egenproduksjon negativt på denne måten:

Departementet mener at det er hensiktsmessig med en negativ avgrensning av hva som utgjør en egenprodusert redaksjonell sak, slik at byråstoff, delt stoff produsert av andre redaksjoner, ren formidling av andres pressemeldinger, rene sitatsaker, og annen

gjenbruk uten egen journalistisk bearbeiding av saker som er publisert i et annet medium først, faller utenfor.¹³

På denne bakgrunn er det i Resetts tilfelle ikke grunnlag for å betrakte alle artikler med egen byline som egenproduksjon. Vi har derfor gjort en nærmere analyse av materialet der vi har operasjonalisert departementets definisjon i tråd med våre tidligere forslag til Medietilsynet.

Vi har lett opp artikler som er «sikker egenproduksjon» ved å samle inn artikler som har både *egen byline* og *synlige muntlige kilder*. Alle disse artiklene er gjennomgått manuelt for å luke ut de som bare har byråstoff og/eller andre mediers synlige muntlige kilder som grunnlag for sin egen artikkel.

Vi har lagt lista «lavt» for hva vi har akseptert som egenproduksjon. I noen tilfeller er f.eks. NTB-stoffet bare utvidet med anonyme kilder, Resett har også ved noen anledninger i vårt materiale intervjuet sin egen redaktør Helge Lurås. Alle disse saken er altså kodet som «egenproduserte» i vår kartlegging fordi det er gjennomført egne intervjuer.

Etter denne metoden ble vi stående igjen med 21 nyhets/featureartikler der det *utvilsomt* er gjort et eget, redaksjonelt arbeide.

Resett har som det framgår av tabellen også eksterne debattinnlegg og interne kommentarer. Det er en noe glidende overgang mellom fast tilsatte og frilansere i Resett, og vi har derfor valgt å ikke differensiere mellom disse gruppene. Vi har i andre sammenhenger intervjuet ledere i kultur- og kommentaraviser som også oppfatter bestilte anmeldelser som åpenbart «egenprodusert» stoff selv om anmelderen ikke er ansatt i avisa. I debattstoffet forekommer 14 egenproduserte ledere/kommentarer.

Vi finner dermed til sammen 35 «sikre egenproduserte» artikler i vårt utvalg. Ettersom dette utvalget tilsvarer 390 av 12 954 publiserte i løpet av et år har vi beregnet at Resett som et absolutt minimumsanslag publiserte 1162 egenproduserte artikler i løpet av 2021.

1162 artikler kan likevel synes å være lavt for å kunne være et riksdekkende medium som løpende skal dekke utviklingen i sentrale samfunnsfelt. Men Resett har på den annen side et svært høyt antall publiserte artikler og dekker samfunnet bredt og løpende ved hjelp av byråstoff og enkle sitatsaker.

---

¹³ <https://www.regjeringen.no/contentassets/80b1fac1bdaf49b5a27697929a9c15f6/horingsnotat-forskrift-om-produksjonstilskudd-for-nyhets-og-aktualitetsmedier-070422.pdf>, s. 21

Dessuten har andre nasjonale medier med lavere egenproduksjon tidligere fått produksjonstilskudd.

I en analyse av fire støttemottakere i 2020 finner vi at produksjonsstøtte er tildelt publikasjoner med nokså begrenset totalfrekvens, f.eks. har Minervanett publisert 98 artikler i november 2020, mens Dag og Tid fordelt på to utgaver i 2020 publiserte 115. Omregnet til antall artikler på et år, basert på 48 publiseringer gir det ca. 1100 for Minerva og ca. 2800 for Dag og Tid. Av dette var henholdsvis 850 (Minerva) og 1530 (Dag og Tid) sikre egenproduserte etter vår definisjon.

Da Minervanett første gang fikk pressestøtte hadde avisa i løpet av januar og februar publisert 136 artikler, som tilsvarer om i underkant av 800 i et år (Bjerke og Halvorsen 2018, s.127-128ff.).

Subjekt ble tildelt produksjonstilskudd for 2020 basert på en totalpublisering på 824 artikler. Av disse var rundt 80 prosent eller drøyt 600 artikler egenproduserte.

Resetts egenproduksjon er dessuten mer enn dobbelt så høy som det minimumsmålet for egenproduksjon som Kulturdepartementet lanserer i sitt nye forslag til Forskrift for produksjonstilskudd for nyhetsmedier. Der brukes en begrensning på minimum 480 artikler, spredt utover hele året.¹⁴ Så vidt vi har sett, har de viktigste høringsinstansene ikke kommentert dette tallet.

Det er derfor klart at Resett ikke har færre «sikre egenproduserte» artikler i løpet av et år enn godkjente tilskuddsmottakere har. På denne bakgrunn har vi ikke sett det nødvendig å gå inn i en vurdering av mer usikre saker.

Det vil derimot kunne innvendes at målet «artikkel» er grovt. For eksempel vil en sammenlikning mellom Dag og Tid og Resett når det gjelder lengde og grundighet falle ut til Dag og Tids fordel. Det er imidlertid problemfylt å innføre slike allmenne *kvalitetskrav* i pressestøtteordningen. Det har vært forsøkt med ukeavisene tidligere, med så dårlig resultat at forvaltningen etter få år ble flyttet ut av Kulturrådet (Se f.eks. Vestbø 2012, Bjerke og Halvorsen 2018, s. 148ff.).

---

¹⁴ <https://www.regjeringen.no/contentassets/80b1fac1bdaf49b5a27697929a9c15f6/horingsnotat-forskrift-om-produksjonstilskudd-for-nyhets-og-aktualitetsmedier-070422.pdf>, s. 20

3.3 Kildebruk

Medieklagenemnda mener at en profesjonell kildebruk er et kriterium for å drive støtteverdig journalistikk. Det heter blant annet at det ligger «et krav om at mediet må innhente og bearbeide informasjon i tråd med journalistfaglige metoder og presseetiske prinsipper»:

Nemnda antar at det blant journalister finnes noen felles oppfatninger om hva som er god kildebruk, og det er disse felles oppfatningene som etter nemndas mening må utgjøre målestokken for vurderingen av kildebruk under vilkåret om hovedformål.

Nemnda har nok rett i at det finnes noen felles oppfatninger om god kildebruk, men de er avgrenset til noen helt generelle og overordnede prinsipper som at journalistikk skal være basert på kilder og at disse kildene skal være transparente. De aller fleste journalister vil også mene at enkildejournalistikk ikke er bra, men samtidig er det svært mange tilfeller der en kilde er *tilstrekkelig* for formålet. Blant journalister vil det ellers være ulike oppfatninger om en rekke spørsmål, vektingen mellom muntlige og skriftlige kilder, i hvor stor grad en journalist kan bruke seg selv som kilde (observasjon). Det er også nokså mye uenighet om bruk av anonyme kilder i pressa og om hva som er akseptabel behandling av kilder i innsamlingsfasen. I en vurdering av kildebruken opp mot regelverket for produksjonstilskudd er det derfor nødvendig å bruke overordnede kategorier. Et utgangspunkt for en vurdering kan være journalistprofessor Sigurd Allerns «råd om kildebruk» i boka *Journalistikk og kildekritisk analyse* (2018) der han framhever at «hovedprinsippet i all journalistikk er å bruke åpne, identifiserbare kilder» og avslutter slik:

Journalistikkens innhold og kvalitet avhenger i praksis av kvaliteten på de kildene som brukes. Derfor er det også viktig at de *oppgis* når en tekst eller sending publiseres. Det gjelder ikke bare kilder som intervjues, men også bøker, artikler, mediemateriale og andre referanser som har betydning for resultatet.¹⁵

Vi har på denne bakgrunn sett på noen viktige sider ved kildebruken i Resetts nyhetsartikler.

Tabell 5. Kildebruk i Resetts nyhetsartikler (N=320).¹⁶

	Frekvens	Prosent
Har ikke egne muntlige kilder	299	93
Har egne muntlige kilder	21	7
Total	320	100

¹⁵ Allern 2018, s. 268

¹⁶ Muntlige kilder er registrert for nyhets- og reportasjestoff og "annet" (N=320), ikke for eksternt produsert stoff og egenproduserte kommentarer/ledere.

Resett har altså svært få artikler med egne, muntlige kilder, totalt bare 21 i vårt utvalg. Av disse har kun *en* artikkel flere enn en egen muntlig kilde.

Derimot har avisa svært mange skriftlige kilder. Hele 93 prosent av artiklene har eksplisitte skriftlige kilder. Karakteren av de skriftlige kildene framgår av denne tabellen.

Tabell 6. Type skriftlige kilder i Resett (N=364).

	Frekvens ¹⁷	Prosent
Ett skriftlig nyhetsmedium	150	41
Nyhetsbyrå	105	29
Sosialt medium	43	12
Annet	34	9
Flere skriftlige nyhetsmedia	15	4
Pressemelding	15	4
Bok	2	1
Total	364	100

Av tabellen framgår at Resett all hovedsak bruker nyhetsbyråer og skriftlige nyhetsmedier som kilder i sine artikler. Men i en tredel av artiklene brukes også andre typer skriftlige kilder, som sosiale medier, bøker og pressemeldinger.

Hvis vi kopler variablene skriftlige og muntlige kilder finner vi:

Tabell 7. Fordeling etter skriftlige og muntlige kilder.

Eksplisitte skriftlige kilder	Synlige muntlige kilder	
	Nei	Ja
Nei	9	290
Ja	2	19
Total	11	309

Vi ser at bare *ni* artikler (eller rundt *tre prosent* av de 320 nyhetsartiklene) ikke har oppgitte kilder overhodet. Det er svært lavt, også i alminnelig norsk journalistisk sammenheng. Men vi ser altså at den dominerende tekstformen i Resett er sitater fra andre medier og bruk av

---

¹⁷ Flere av artiklene som her er kodet med kilde som skriftlige nyhetsmedier eller sosialt medium som kilde er i realiteten byråartikler, der byråets kilder er kodet som Resetts kilder. Se drøfting over underpunkt 3.2.

nyhetsbyrå – og denne praksisen kan dermed rammes av følgende formulering fra Medieklagenemnda; «at dersom et medium gjør omfattende bruk av stoff fra nyhetsbyråer mv. som ikke blir selvstendig bearbeidet av mediets egne journalister før publisering, «så vil konsekvensen lett kunne bli at vilkåret om hovedformål ikke anses for å være oppfylt».

På den annen side er det to momenter som må tas med i betraktning. For det første har Resett veldig høy publiseringstakt totalt sett. Avisa formidler et høyt antall artikler i løpet av et år. Det betyr at selv i en svært lav prosentsats kan det skjule seg en egenproduksjon som oppfyller kravene. Det kan ikke være slik at høy bruk av byråstoff og avskrift av andre nyhetsmedier *i tillegg til* en akseptabel egenproduksjon kan føre til at en publikasjon ikke kvalifiserer til støtte. Man må etter vårt skjønn vurdere det absolutte, ikke det relative, omfanget av egenproduksjon.

For det andre er det som nevnt slik at avskrift og annen og mer kreativ bruk av andre mediers stoff, innsendte bidrag og rene informasjonssubsidier som nyhetsstoff er utbredt i norske medier. Bruk av denne typen stoff *i tillegg til* egenproduksjon har til nå ikke vært vurdert som grunn til å avslå eller inndra støtte.

3.4 Allmenn innretting

Ifølge punkt a i forskriften skal artiklene være rettet til allmennheten, ikke til en altfor avgrenset målgruppe. En slik formulering kan dels tolkes som et krav om stofftema (som må ha en viss allmenn interesse), men også som et krav om *på hvilken måte* det aktuelle teamet dekkes, om publikasjonenes tekster er innrettet på et allment publikum eller på spesielt interesserte lesere.

Vi har vurdert stoffet i Resett etter disse dimensjonene. For å gjøre dette, har vi studert de 21 sikre egenproduserte nyhetsartiklene vi har funnet i Resett. De øvrige er stort sett byråstoff og enkle referatsaker fra allmennmedier.

Vi finner at samtlige artikler uten videre er tekstlig forståelige for en allment orientert leser.

Hendingen/temaet i følgende artikler er omtalt av allmennmedier:

Kjøper mer gull, sølv og kunst under pandemien

Liknende sak funnet i lokalavis

NN ikke skikket til avhør

Frogner-drapet omtalt i alle allmenntidninger

16-åring skutt og ranet på Røa

Omtalt i Avisa Oslo og VG

Carl I. Hagen vil stille Hareide for riksrett

Omtalt i Dagbladet

Generalsekretær i Norsk Redaktørforening mener truslene mot ytringsfriheten ikke bør gjøres til et «islam-problem»

Omtalt av Nettavisen

Gamle uttalelser om innvandring og «overdiagnostisering» fra nyutnevnt statssekretær.

Oppfølging av sak i Dagens Næringsliv

Har advart i årevis: – Disse hatimamene er mange, og de må ut av Norge. (Om imam i Drammen)

Omtalt i en rekke aviser

Pengene strømmer til Partiet De Kristne

Omtalt i Dagen

Demonstrerte i flere norske byer mot høyere strømpriser

Omtalt overalt

Har stått i stormen før – nå er Hans Borge blitt daglig leder i Klimarealistene.

Omtalt i Stavanger Aftenblad

Datatilsynet bekymret over «PSTs vide fullmakter» i ny lov: – Kan ha nedkjølingseffekt på ytringsfriheten

Tilsvarende sak omtalt i flere tidninger

Setter opp prisutdeling og skryter av seg selv: – Har levert journalistikk i verdensklasse (Prisutdeling i Mediebedriftenes Landsforening)

Omtalt i en rekke allmenntidninger, særlig av vinnerne

Havisen i Antarktis har vokst de siste årene, men Forskning.no korrigerer ikke klimaartikkel som hevder det motsatte,

Oppfølging av et oppslag fra forskning.no¹⁸ som har som redaksjonelt mål å nå allmennheten med forskningsstoff

13 av de 21 sakene er altså omtalt i andre, åpenbart allmenne medier

Følgende saker finner vi derimot ikke omtale av i andre nyhetsmedier

Nyhetsredaktør svarer «utfyllende» på hvorfor NRK nekter tilsvarende: – Det viser hvor hyklerske norske medier er, sier Lurås.

Dette er en oppfølger til et NRK Debatten-innslag der Lurås fikk delta og som utløste mye diskusjon i andre medier. Denne saken kunne vært publisert andre steder-

Stiller spørsmål ved NRK-korrespondents skikkethet til å dekke konflikten mellom jøder og muslimer: – En sak for ledelsen

Redaktør Lurås rykker ut mot ansettelse av Midt-Østen korrespondent i NRK. Allment stoff, det har vært mange runder i allmenndomene om NRKs Midt-østendekning

Mener kvinnelig Høyre-politiker tvitret om finansministerens penis: – Dette er ren mobbing

Kunne i alle fall vært omtalt som kuriosita, i klippspalter e.l.

*Portrett av Tine C. Holm som er blogger, journalist, Ap-politiker og skeptisk til corona-
vaksiner.*

Kunne kanskje blitt intervjuet i allmenn lokalpresse

Demokratene vil hjelpe flyktninger lokalt: – En kvoteflyktning koster 20 millioner per stykk.

Oppfølging av pressemelding sendt ut via NTBs prm-tjeneste, men ikke brukt av andre.

Kunne vært omtalt av allmenne nyhetsmedier.

Politiveteran dybdeintervju: «Jeg er glad jeg fikk mine siste år operativt ute i felt».

---

¹⁸ forskning.no skal bringe nyheter om forskning, være engasjerende og nysgjerrighetsvekkende, fungere som en ressursbank for leserne, og bidra med ny innsikt og forståelse. Gjennomsnittlig antall besøk per dag er 76 000, ifølge Google Analytics. (<https://forskning.no/om-forskningno/om-forskningno/990992>)

Politimannen kunne vært intervjuet i allmenn lokalpresse

Avviser samarbeid med Demokratene: – Vi er konservative, de er et sentrumsparti

Partisamling på høyresiden. Ikke omtalt av andre, men kunne vært det.

I prinsippet kunne også disse sakene vært tema for allmennmedier. Det er grunn til å tro at årsaken til at f.eks. Tine C. Holm ikke blir velvillig portrettert er at hennes synspunkter på vaksiner oppfattes som skadelige og i verste fall «fake news» som ikke *bør* få omtale. Små partier blir generelt valgt bort av mainstream-medier fordi de ikke oppfattes som vesentlige. Undersøkelser viser f.eks. at de minste, særlig opposisjonspartier, er klart underrepresentert, også i forhold til velgeroppslutningen.¹⁹

Konklusjonen på denne gjennomgangen er at Resetts artikler tilfredsstillende kravet om å være «rettet til allmenheten». Der Resett tar opp temaer eller presenterer personer, organisasjoner eller stemmer som ikke slipper til i andre mediekanaler, kan publikasjonen bidra til styrket politisk mediemangfold.

---

¹⁹ Sjøvaag, H. (2018). Journalistikkens attraksjon til makten i Norsk Medietidsskrift Vol 25/2, s. 1-18.

4. Er Resett en avis?

Forskriftens ordlyd og forvaltningen av produksjonsstøtten gjennom årene stiller også krav om at støtten bare kan gis til *aviser*, ikke til andre typer publikasjoner. For å fortolke ordlyden er det nyttig å se på bakgrunnen for og historien til å gi produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier.

4.1 Hva slags type publikasjon er Resett?

Et svært sentralt arbeid i utformingen av målsetningen med norsk forvaltning av mediefeltet ble utført av Hellerudkomiteen (1967, s. 17), som gjennom *Innstilling om tiltak for å opprettholde en differensiert dagspresse* la grunnlaget for etableringen av pressestøtten. Utgangspunktet for komiteen var (parti)politisk. Fram til 1950-tallet hadde Norge et avismønster der det ofte var to, tre eller fire aviser med ulik partipolitisk tilknytning på de enkelte utgiverstedene, den såkalte partipressa.²⁰ Gjennom hele etterkrigstida ble den økonomiske situasjonen for de såkalte «nummer to»-avisene, altså alle de som ikke var størst på et utgiversted, vanskeligere. Partienes evne og vilje til å bruke penger på å opprettholde driften av «nummer to»-avisene varierte. Dette resulterte i avisdød, og dermed færre politiske redaksjonelle stemmer på hvert utgiversted. Hellerudkomiteen ble nedsatt nettopp med det formål å finne løsninger på denne utviklingen.

Som svar på problemet lanserte komiteen en offentlig pressestøtte. Pressestøtten skulle tilfalle «nummer to»-avisene og dermed i størst mulig grad sikre fortsatt utgivelse av flere aviser med ulikt politisk grunnsyn på hvert utgiversted. Hensikten med støtteordningen var følgelig å bidra til et politisk mangfold i nyhetsdekningen og gjennom det bidra til den politiske debatten og demokratiet. Komiteen fremhevet blant annet at avisene fyller en demokratisk funksjon ved at de «orienterer allmennheten om det offentliges anliggender, om Storting og styringsverk på det rikspolitiske eller lokalpolitiske plan».

Det var også en forutsetning at støtten skulle gå til «aviser», ikke til andre publikasjoner, som f.eks. blader, tidsskrifter eller bøker. Det måtte derfor lages en formell avgrensning mellom «aviser», som skulle være berettiget til støtte, og andre publikasjoner som ikke skulle få støtte

---

²⁰ For en analyse av partipressa, se Bastiansen (2009) og Overrein og Madsen (2019).

(under denne ordningen). Her viste komiteen (op.cit.s.8) blant annet til den danske presseforskeren Hakon Stangerup, som la vekt på at aviser skulle publiseres hyppig og regelmessig og ha et universelt, aktuelt og populært innhold. Kjerneinnholdet i avisen skulle være nyheter og meninger, mens avisenes innhold av underholdningsstoff var et virkemiddel for å øke lesingen av avisen og dermed den samfunnsmessig viktige delen av stoffet. Komiteen knyttet kriteriene til utgivelsens tematiske fokus, stoffsammensetning med hensyn til sjangere og til funksjon.

Ifølge komiteen (op.cit., s.17) er avisens viktigste oppgave:

fra dag til dag å formidle nyheter, kommentarer og meninger. Avisen er kommunikasjonsmediet mellom den ene og de mange, mellom borger og samfunn. Ikke minst takket være avisene vet vi om hverandre og kan følge med på det som skjer rundt oss.

Hellerudkomiteen (1967) utarbeidet også et forslag til en praktisk operasjonalisering av hvilke publikasjoner som skulle favnes av ordningen. Den tok utgangspunkt i medlemskriteriene for Norske Avisers Landsforbund, der det het at avisa måtte «komme ut regelmessig og minst to ganger pr. uke, ta betaling for abonnement, løssalg og annonser og for øvrig fylle de krav som til enhver tid stilles til en nyhetspublikasjon.»

I innstillingen ble avis deretter definert slik:

- 1) De som er medlem i Norges Avisers Landsforbund (NLA) og kommer ut minst to ganger i uka
- 2) Andre som «etter sitt opplegg og innhold har karakter på linje med NALs medlemsaviser
  - kommer ut minst to ganger i uka
  - «gjennom nyheter og kommentarer orienterer allmennheten om begivenheter og aktuelle spørsmål i inn- og utland» eller innen den kommunen de dekker
  - Har en ansvarlig redaktør
  - Tar betalt
- 3) De som bare kommer ut en gang i uka og har et idemessig eller politisk grunnlag (som for eksempel «Orientering»)

Punktene 2 og 3 speilet medlemskriteriene til (NLA) og hadde som formål å inkludere aviser uavhengig av organisasjonstilknytning²¹. Hellerudkomiteen gjorde altså et skille mellom to grupper støtteverdige aviser. 1) Allmenne dagsaviser som på denne tida (også) var politiske organer og 2) politiske/idebaserte aviser som kom ut sjeldnere.

Resett presenterer seg selv slik:

1. Resett skal formidle og tolke nyheter
2. Resett skal være freidig og modig i møte med makt. Det gjelder makt som utøves av enkeltpersoner, institusjoner, grupper og den makten som ligger skjult i ideologi og tenkemåter
3. Resett skal ta parti med “mannen i gata” og gå imot makta når det trengs
4. Resett skal kritisere alle former for politiske og religiøse dogmer og verdier med ønske om å forbedre og forandre verdiene
5. Resett skal avdekke misbruk av offentlige midler, sløsing og korrupsjon
6. Resett skal spre kunnskap, innsikt og refleksjon
7. Resett skal være basert på realpolitikk og realisme
8. Resett skal kritisere for å forbedre, og vil alltid forsøke å peke på en løsning
9. Resett skal kjempe for frihet og individets egenart
10. Resett skal jobbe for demokrati og et liberalt samfunn basert på det beste i den vestlige kulturhistorien
11. Resett skal tørre å ta de vanskelige og tabubelagte debattene og gi folk flest en plattform til å ytre seg
12. Resett er partipolitisk uavhengig, men vi forbeholder oss retten til å vise våre preferanser i konkrete saker og ved valg

Ut fra dette legger vi til grunn at Resett ønsker å være en nasjonal, nyhetsorientert publikasjon som ønsker å dekke samfunnet på bred basis.

---

²¹ I løpet av 1980- og 1990-årene endret NAL sine medlemskriterier, slik at utgivere av publikasjoner som) ikke tilfredsstilte kravet om frekvens og bredde også kunne få medlemskap. Fra 2001 åpnet NAL (som nå var omdøpt til MBL) for alle mediebedrifter (også gratisaviser og veddeløpsblader). Dermed ble henvisningen til NAL/MBL i de offentlige regelverkene mindre relevant og de ble tatt ut av regelverket for pressestøtte.

4.2 Aktualitet og frekvens

Allerede Hellerud-komiteen slo altså fast at «avisens» «viktigste oppgave var fra dag til dag å formidle nyheter, kommentarer og meninger». I senere NOU'er og stortingsmeldinger benyttet man begrepet «dagspresseliknede» for å skille aviser fra andre publikasjoner.²²

Den siste runden diskusjon om kriterier for støtte kom da digitalisering tvang fram nye regler. Særlig var det problematisk at digitale utgivelser ikke ble omfattet av pressestøtten og mva-fritaket. I tråd med tradisjonen, ble det nedsatt et partssammensatt utvalg som i 2010 avga innstillingen *Lett å komme til orde, Vanskelig å bli hørt* (NOU 2010:14). Utvalget foreslo noen endringer som tok sikte på å innlemme digitale utgivelser i støtten, men sa også at «vilkårene for å bli omfattet av ordningen foreslås i det vesentlige uendret (vår utheving)». Støtten skulle fortsatt gå til økonomisk vanskeligstilte aviser med dagspressekarakter, samtidig som det åpnes for at «frekvensen på papirdistribusjon kan reduseres» (NOU 2010:14, s.100).

Dels basert på denne utredningen, laget departementet et forslag til endringer i forskriftene som ble sendt på høring. De sentrale organisasjonene kom med grundige hørings svar. Norsk Redaktørforening skrev blant annet at:

Norsk Redaktørforening mener at foreningens krav til mediene, uttrykt i foreningens vedtekter, gir godt uttrykk for hvilke medier som bør falle inn under ordningene. NR-vedtektenes § 4 om medlemskriterier lyder slik: "Mediets formål må være fri og uavhengig produksjon og publisering av aktuell informasjon og debatt. Mediet må drives ut fra anerkjennelse av ytringsfriheten og pressefriheten som grunnelement i et demokratisk samfunn, det må rette seg mot og være tilgjengelig for allmennheten og ha en utgivelsesfrekvens og et innhold som avspeiler at mediet har en redaksjonell nyhets- og aktualitetsmessig karakter."²³

I sin samtidige høringsuttalelse sa Mediebedriftenes Landsforening at «tilskudd etter denne forskriften skal gå til allmenne nyhets- og aktualitetsmedier som rapporterer bredt fra offentligheten. *Disse mediene skal være av det man tidligere har kalt dagspressesedvanlig karakter* (vår utheving)».²⁴

---

²² Se Bjerke m.fl (2019) for en bredere gjennomgang av dette

²³ Brev fra Norsk Redaktørforening av 23.5.12, https://www.regjeringen.no/contentassets/af7c76fab11e494f9ba32b9a36af6001/200-norsk-redaktorforeningm.pdf?uid=Norsk_RedaktprosentC3prosentB8rforening

²⁴ https://www.regjeringen.no/contentassets/af7c76fab11e494f9ba32b9a36af6001/210-mblm.pdf?uid=Mediebedriftenes_Landsforening_20

Den norske bransjens forståelse av «avis» likner mye på den vi finner hos den internasjonale avisutgiverorganisasjonen *World Association of Newspapers*. WAN opererer med følgende definisjon som de har hentet fra FN's kulturorganisasjon UNESCO:

Newspaper: Periodic publication intended for the general public and mainly designed to be a primary source of written information on current events connected with public affairs, international questions, politics, etc. It may also include articles on literary or other subjects, as well as illustrations and advertising. (UNESCO definition, adopted in 1998 by WAN in order to further standardise and thus facilitate international comparisons).²⁵

UNESCOs statistikk institutt har for øvrig i dag en sammenfallende, dog enda strengere avisdefinisjon:

Newspaper that is published at least four times per week and mainly reporting events that have occurred since the previous issue of the newspaper.²⁶

Av dette kan det utledes tre konklusjoner. For det første at bransjen mener at støtteordningene har fungert rimelig bra, for det andre at den ikke ønsket noen endring av avis-definisjonen, og for det tredje at bransjen, i likhet med Hellerud-komiteen, knytter avis-definisjonen til mediets funksjon: For å kunne kreve støtte må mediet fungere som «informasjonsmedier» og denne informasjonen må komme jevnlig, helst daglig og være aktuell i betydningen at den avspeiler det som skjer de dagene den kommer ut. Bransjen selv legger altså til grunn at det skal være en form for samsvar mellom viktige hendelser i omgivelsene og publikasjonens innhold. I sin rapport om Dagbladet Pluss, konkluderer Bjerke m.fl. (2019) gjennomgangen slik:

Det er derfor all grunn til å tro at kravet om «dagspresseliknende» innhold, høy frekvens og politisk innretning i vid forstand, fortsatt lå til grunn for den allmenne oppfatning av hva en avis er både i feltet og i de offentlige organene som hadde behov for å gjøre avgrensinger. (Bjerke m.fl. 2019:17f)

Vi har derfor undersøkt om *Resett* inneholder dagsaktuelt nyhets- og kommentarstoff?

Frekvens

Hvis en publikasjon skal opfylle kriteriet om å ha en *funksjon* som nyhetsleverandør, må den ha en minimumsfrekvens. I papirtida var frekvens definert som utgivelse minimum en gang i uka. For digitale publikasjoner fins det ingen slik absolutt grense.

---

²⁵ <http://www.wptdatabase.org/tables-glossary>

²⁶ Unesco Institute for Statistics <http://uis.unesco.org/en/glossary>

Men en pekepinn kan gis av små publikasjoner som i dag mottar pressetøtte. I tabellen sammenlikner vi Resett med disse.

Tabell 8. Publiseringsfrekvens i et utvalg medier.

	Analyseperiode	Uker	Antall artikler	Beregnet årsnivå
Dag og tid	November 2020	45, 47	115	2760
Synste Møre	November 2020	41, 42, 43, 44	118	1298
Minervanett	01.11-30.11.20		98	1078
Alvdal midt i Væla	11.11-11.12.20		110	1210
Resett	1.1-31.12.21	Hele året	12594	12594

Vi ser altså at Resett har en frekvens i publiseringa som er ti ganger så høy som de minste støttemottakerne. På den annen side er, som vi har vist i avsnittet om egenproduksjon, en svært stor del av stoffet byråstoff eller enkle sitatsaker.

I tråd med Medieklagenemda behandler vi disse to spørsmålene separat. I prinsippet er det nemlig fullt mulig å lage en fullverdig «avis» etter vår definisjon basert utelukkende på byråstoff og enkle sitatsaker. Men en slik «avis» ville ikke være støtteberettiget etter forskriften om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier, fordi den ikke oppfyller kravet til å være en «journalistisk» publikasjon slik det nå er definert av Medieklagenemda. Derimot er det åpenbart at den publiserer med høy nok frekvens til å være «avis» etter gjeldende definisjoner.

Dagsaktualitet

En viktig begrunnelse ved opprettelsen av pressestøtten var å støtte publikasjoner som holdt allmenheten orientert om viktige hendelser som skjer rundt dem. Vi tolker dette slik at det ikke er tilstrekkelig at det som publiseres *ser ut som* nyheter, det må også være nyheter i en spesiell forstand, altså informasjon om noenlunde samtidige hendinger. Hvis ikke dette kravet oppfylles, kan ikke mediet fylle den funksjonen som forutsettes, nemlig å holde innbyggerne informert om det de har behov for å være informert om her og nå.

Vi har derfor etablert en variabel for å vurdere artikkelens «dagsaktualitet» der hovedoperasjonaliseringen er om «artikkelen like gjerne kunne vært publisert på et annet tidspunkt», f.eks. for et år siden eller om ett år. Andelen dagsaktuelle artikler i Resett er 87

prosent. Resett har åpenbart tilstrekkelig andel dagsaktuelt stoff. En mer detaljert analyse viser at stoffet i alle viktige temakategorier også i overveiende grad er dagsaktuelt.

4.3 Debattstoff

I flere avgjørelser de siste årene har Medietilsynet lagt vekt på at det kreves en viss mengde debatt- og kommentarstoff for å være støtteberettiget. Vi har derfor registrert debatt- og kommentarstoffet i utvalget vi har trukket, og her finner vi 14 egenproduserte kommentarer/ledere og 15 eksterne debattinnlegg. Dette tilsvarer om lag ni egne kommentarer og like mange eksterne debattinnlegg/anmeldelser i uka, noe som ligger markant over mange av dagens støttmottakere.

5. Demokratisk relevans

Etter at partipressa ble avviklet, og mangfold basert på partipolitisk tilknytning ga mindre mening, er formålet med pressestøtten blitt knyttet til ønsket om bredde og mangfold, fortsatt forstått som en «differensiert dagspresse». Dette ble f.eks. presisert i utredningen «Mål og midler i pressepolitikken» som kom i 1992, der utvalget skrev at pressepolitikken er at *«middel i bestrebelsene for å sikre samfunnet og dets enkelte medlem det informasjonstilfang som anses nødvendig for at et aktivt og levende demokrati skal kunne fungere»* (NOU 1992:14, side 11).

Denne grunnleggende forståelsen er siden ikke blitt endret vesentlig. Åmås-utvalget (NOU 2017:7) knyttet formålet om «mangfold» tett til det synet på ytringsfrihet og demokrati som er nedfelt i den moderniserte versjonen av Grunnlovens ytringsfrihetsparagraf. Utgangspunktet var Ytringsfrihetskommisjonens innstilling av 1999, og hele dette lovarbeidet handler om ytringsfrihetens betydning for den offentlige, demokratiske samtale, der det trekkes et klart skille mellom ønsket mangfold av offentlige relevant stoff mot stoff som retter seg mot privatsfæren.

Utvalget skriver:

Det er mulig å argumentere for mediemangfold som et gode i seg selv. I norsk sammenheng er imidlertid ikke mangfold et isolert mål, men et middel for ytringsfriheten, inkludert informasjonsfrihet for borgerne. Dette ligger til grunn for arbeidet med Grunnloven §100: «[d]et synes å være almen enighet om at det er en viktig forutsetning for at ytringsfrihet skal kunne finne sted at det finnes et mangfold av medier med stor grad av uavhengighet i forhold til omgivelsene og i forhold til hverandre» (NOU 2017:7, s.18).

Mediemangfold er altså vurdert som ros- og støtteverdig fordi det anses å være en forutsetning for ytringsfrihet og for et velfungerende demokrati.

For å vurdere stoffets tematiske sammensetning med hensyn til formålet med støtteordningen og bredden i dette stoffet har vi derfor konstruert variabelen Temakategori. Variabelen har 11 verdier.

En av disse temakategoriene er tverrsektoriell. Denne temakategorien har vi kalt «samfunnsutvikling og samfunnsutfordringer». Kategorien er ikke relatert til en sektor eller samfunnsområde i seg selv, men fanger opp overordnede og ofte sektorovergripende utviklingstrekk i samfunnet, som for eksempel global oppvarming, diskriminering, seksuell

trakassering og folkehelseproblemer, som er kjennetegnet ved at de har stor betydning og at de påvirkes av en rekke forhold samtidig.

Vi har konstruert «politikk og organisasjonsliv» som en temakategori for demokratiske og demokratisk relevante prosesser og deres utfall, innenfor politikk, offentlig forvaltning og tjenesteyting og i frivillig sektor.

En tredje temakategori er «økonomi og næringsliv». Fokuset her er hendelser og utvikling innenfor bransjer og foretak.

«Kunst og kultur» er en fjerde «temakategori». Vi har her lagt et vidt kunst- og kulturbegrep til grunn som også omfatter film og populærmusikk. Vi vurderer disse fire temakategoriene som noe viktigere enn de tre neste ettersom de berører kjernen i utviklingen i levekår, demokrati, offentlighet, velstand, kultur og identitet.

I tillegg til de demokratisk relevante temaområdene listet opp ovenfor, har praksis vært å betrakte stoff om viktige hendelser og begivenheter av betydning for samfunnslivet som støtteverdig i forvaltningen av ordningen. Dette omfatter både uforutsette naturhendelser, ulykker og forbrytelser, hvordan det offentlige håndterer disse (noe som ofte har klar relevans for demokratiet), samt andre hendelser og begivenheter som angår samfunnet som et felleskap. Vi har delt dette stoffet i tre kategorier. «Naturhendelser og ulykker», «forbrytelser, politiarbeid og rettsvesen» og «folkeliv og begivenheter».

De fire siste kategoriene fanger opp stoff som angår privatsfæren eller først og fremst er skapt for å underholde. Vi har delt dette stoffet i fire temakategorier: «kjendiser og underholdning», «kuriosa og sensasjonalisme», «privatøkonomi og produkttester» og «kropp, opplevelser og livsstil». De to førstnevnte temakategoriene er underholdningsstoff, mens de to siste tilsvarer det Helle Sjøvaag i sine analyser har kalt å henvende seg til leseren som *klient* (vs. borger) (Sjøvaag 2015).

Kategoriseringen forholder seg til formålet med ordningen, ikke samfunnssektorer.

Eksempelvis vil saker fra idrett kodes som «samfunnsutvikling og samfunnsutfordringer» hvis hovedtemaet er «gjenstridige» problemer slik som seksuell trakassering, som «Politikk og organisasjonsliv» hvis de omhandler politiske prosesser i idrettsorganisasjoner, som økonomi hvis de omhandler økonomiske forhold, for eksempel forhandlinger om TV-rettighetene til fotball, som «folkeliv og begivenheter» hvis de omhandler folkelivet under et OL, og som «kjendis og underholdningsstoff» hvis artikkelen handler om selve sportsarrangementet eller

om privatlivet til en kjendisatlet. På samme vis vil et portrett med en kjent politiker eller næringslivsleder bli betraktet som underholdning hvis den har hovedfokus på privatlivet til vedkommende.

Vi har altså konstruert en variabel med elleve temakategorier. De fire første er politisk og demokratisk relevante, de tre neste er «vesentlige» fordi temaet er av allmenn interesse (og i en del tilfeller er sakene politisk og demokratisk relevante) og derfor støtteverdige, mens stoff innenfor fire siste temakategoriene ikke er støtteverdig.

Tabellen nedenfor viser hvordan innholdet fordelte seg etter en slik inndeling av temaområde i Resett.

Tabell 9. Fordeling etter temakategorier (N=390)

	Frekvens	Prosent	Ukentlig antall	
Samfunnsutvikling og samfunnsutfordringer	126	32	78	
Politikk og organisasjonsliv	108	28	67	
Næringsliv og økonomi	24	6	15	
Kunst, kultur og litteratur	9	2	6	165
Naturhendelser og ulykker	13	3	8	
Politiarbeid og rettsvesen	50	13	31	
Folkeliv og begivenheter	3	1	2	41
Kjendis og underholdningsstoff	36	9	22	
Kuriosa, populærhistorie og sensasjonisme	9	2	6	
Privatøkonomi og produkttester	7	2	4	
Kropp, opplevelse og livsstil	5	1	3	35
Total	390	100	242	

Bildet er helt entydig. To tredeler av stoffet i Resett er det vi har kalt demokratisk relevant stoff og kun en syvendedel er underholdnings- og privatsfærestoff.

Ettersom Resett i all hovedsak publiserer byråstoff og enkle sitatsaker, har vi også sett på fordelingen av det *egenproduserte* stoffet. Det gir følgende tall:

Tabell 10. Egenprodusert stoff. Fordeling etter temakategorier (N=35)

Temakategorier - egenprodusert	Frekvens		Prosent
Samfunnsutvikling og samfunnsutfordringer	15		43
Politikk og organisasjonsliv	11		31
Næringsliv og økonomi	2		6
Kunst, kultur og litteratur	1		3
Politiarbeid og rettsvesen	3		9
Kuriosa, populærhistorie og sensasjonalisme	2		6
Privatøkonomi og produkttester	1		3
Total	35		100

Vi ser at fordelingen på stoffkategorier er om lag den samme som for totalen. Det betyr at Resett redigeres slik at både det totale stoffet, altså inkludert byråstoff og enkle sitatsaker, og det egenproduserte stoffet, i alt overveiende grad tilhører de demokratisk relevante stoffkategoriene.

For å beskrive stoffbredden mer i detalj har vi også kodet artiklene etter en annen inndeling utviklet av Allern (2001) med til sammen 59 ulike verdier. Da får vi følgende resultater:

Tabell 11. Fordeling etter Hovedtema (N=390)

	Frekvens	Prosent
Rikspolitikk	61	16
Fylkes- og lokalpolitikk	7	2
Politisk demonstrasjon /aksjon	5	1
Norsk økonomi, tendenser	3	1
Olje- og energi	8	2
Næringslivsrapporter	2	1
Landbruk og fiske	3	1
Oppkjøp, fusjoner og nedlegging, nyetablering	1	0
Arbeidsmarkedet	1	0
Lønn, tariffspørsmål	1	0
Valuta, renter, priser	4	1
Boligmarkedet	2	1
Ledelse i næringslivet	1	0
Produkter, produktomtaler	1	0
Statlig forvaltning	2	1

Kommunal forvaltning	5	1
Skole, utdanning, forskning	4	1
Flyktninger, asylsøkere, innvandrerspørsmål	12	3
Natur og miljøvern	13	3
Bosetting, avfolking	1	0
Helse	27	7
Internasjonal politikk	33	9
EU og EØS	1	0
Krig og krigsforhold	6	2
Internasjonal aksjon, demonstrasjon	3	1
Ulykker, naturkatastrofer i utlandet	3	1
Internasjonale flyktningespørsmål	3	1
Internasjonal økonomi	6	2
Andre utenrikssaker	43	11
Ulykker i Norge	3	1
Kriminalitet rettsvesen	43	11
Trafikk, kommunikasjoner	3	1
Kunst, kultur	8	2
Medier, mediepolitikk	14	4
Kirkestoff, religion	4	1
Markedsføring, reklame, PR	1	0
Populærkultur, underholdningsstoff	5	1
Data, datateknologi	4	1
Toppidrett	25	6
Lokal idrett, mosjonsidrett	2	1
Kongefamilien, kjendisstoff	6	2
Anmeldelser av faglitteratur/sakprosa	1	0
Annet	9	2
Total	390	100

Vi ser at Resett har en *svært* mangfoldig tematisk dekning. 43 av de 59 kategoriene har minst en artikkel. Hovedvekten ligger likevel som vi ser på politikk, utenriks og krim.

6. Konklusjon

Våre analyser viser at Resett er en nyhetsorientert publikasjon. Den har noe debatt og kommentar, både fra redaksjonsmedlemmer og eksterne.

Avisa presenterer i all hovedsak dagsaktuelle saker, og den dekker et bredt felt av temaer og i all hovedsak innenfor demokratisk relevante temakategorier.

Ettersom det har vært en offentlig diskusjon om Resett forholder seg til det presseetiske regelverket og ettersom det er en forutsetning for offentlig støtte at en publikasjon driver journalistikk, der det å følge pressens etiske regelverk er en del av definisjonen, har vi sett på om Resett følger dette og har registrert alle saker der det kan påvises eller mistenkes brudd på god presseskikk og deretter vurdert disse individuelt. Vi finner noen få enkeltartikler der det kan stilles spørsmålsteget ved de etiske vurderingene, men sakene er i gråsonen og de er få. Det er derfor ikke grunnlag for å hevde at Resett generelt opererer utenfor pressens etiske regelverk.

Det er derimot problematisk at Resett setter egen byline på en rekke rene byråsaker og på svært lett omarbeidede byråsaker. Vi finner også en utstrakt praksis der NTB-tekster *ikke krediteres*. En slik i praksis er i strid med god presseskikk, men det kan være en formildende omstendighet at dette i hovedsak dreier seg om NTB-artikler som siterer andre medier og der Resett identifiserer originalkilden. På den annen side foregår det systematisk og i stor utstrekning.

Det har vært offentlig diskusjon om hvorvidt Resetts moderering av kommentarfeltene holder nødvendig presseetiske standard. Vi har i dette arbeidet *ikke* analysert eller kartlagt kommentarfeltene.

Referanser

Allern, Sigurd (2001) Nyhetsverdier. Kristiansand: IJ-forlaget

Allern, Sigurd (2018) *Journalistikk og kildekritisk analyse*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Bastiansen, Henrik (2009) Lojaliteten som brast. Partipressen i Norge fra zenit til fall. Oslo: Norsk pressehistorisk forening,

Bjerke, Paul og Halvorsen, Lars J. (2018) Kulturtidsskriftene En analyse av kulturtidsskriftene i Norge. Bergen; Fagbokforlaget

Bjerke, P., Halvorsen L.J., Flo, I., og Heggdal, A.F. (2019). Innholdsanalyse av Dagbladet Pluss. Rapport 96/2019, Volda: Høgskulen i Volda.

Brurås, S. (2020) *Etikk for journalister*. 6. utgave. Bergen: Fagbokforlaget

Dahl, Hans F. og Bastiansen, Henrik (2008) Norsk mediehistorie. Oslo: Universitetsforlaget

Denscombe, M. (2017). *The good research guide - for small-scale social research projects*. London: McGraw Hill Education.

Entman, R. M. (1993). Framing: Towards clarification of a fractured paradigm. *McQuail's reader in mass communication theory*, 390, 397.

Fairclough, N. (2013). Critical discourse analysis. In *The Routledge handbook of discourse analysis* (pp. 9-20). Routledge.

Halvorsen L.J. Bjerke, P., og Heggdal, A.F. (2019). Innholdsanalyse av NETT.NO. Rapport 97/2019, Volda: Høgskulen i Volda.

Hellerud, Oddvar (form.) (1967). Om tiltak for å opprettholde en differensiert dagspresse. Oslo: Stat- og pressekomiteén

Hellevik, O. (2009). *Forskningsmetode i Sosiologi og statsvitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget.

Holand og Engan (2019) En annen verden – byråstoff i lokale og regionale medier», i Mathisen og Morlandstø *Blindsoner og mangfold*. Stamsund: Orkana akademisk

Holand, A. M., & Engan, B. (2020). Nyheter på autopilot? Ulike tilpasninger av automatisert medietilbud i lokalaviser. *Norsk medietidsskrift*, 27(2), 1-17.

- Høst, S. (1992). Innholdsanalyse av Fiskaren. Rapport til Medieavdelingen i Kulturdepartementet.
- Høst, Sigurd (2004) Hva er en avis Fredrikstad: IJ-rapport nr.3/2004. Fredrikstad: Institutt for journalistikk
- Høst, S. (2017) Avisåret 2016. Rapport nr. 84/2017. Volda: Høgskulen i Volda
- Milde, S. H. (2007). *De forsømte nyhetene: bruken av NTB-meldinger i norsk presse* (Master's thesis). Oslo: Universitetet i Oslo
- NOU 1992:14 *Mål og midler i pressepolitikken*. Oslo: Kulturdepartementet
- NOU 2010:14 *Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte*. Oslo: Kulturdepartementet
- NOU 2017:7 *Det norske mediamangfoldet*. Oslo: Kulturdepartementet
- Overrein, Per & Madsen, Roar. (2019) Om partipressens korporative system - et søkelys på seks Høyrepreseaviser. Mediehistorisk tidsskrift.
- Sjøvaag, H. (2015). Ligner NRK på de andre nettavisene?. Vox Publika 25.mars 2015. <https://voxpublica.no/2015/03/ligner-nrk-paa-de-andre-nettavisene/>
- Sjøvaag, H. (2018). Journalistikkens attraksjon til makten i *Norsk Medietidsskrift* Vol 25/2, (1-18).
- Vestbø, A. (2012). I skvis mellom bok og avis. En gjennomgang av Norsk kulturråds forvaltningsoppgaver knyttet til periodiske publikasjoner. Notat. Oslo: Norsk kulturråd
- Østby, H., Helland K., Knapskog K., Larsen, L. O. og Moe, H. (2013). Metodebok for mediefag – 4 utgave. Bergen: Fagbokforlaget.